

یادداشت

سال بد، سالی که باد ما را بُرد

فرشته رضایی



سال ۱۴۰۰ برای بسیاری از ما ایرانی‌ها سالی پر از فراز و نشیب بود. سالی که همزمان با نوسانات قیمت نفت و انرژی، تحریم‌های بین‌المللی و رشد قیمت دلار به سان دیگر سالها همراه شد. به همین ترتیب معیشت و سفره‌ی خانوارها کوچک‌تر از قبل و کسب و کارها را کد شد. حتی برخی از نیازهای اصلی‌ اما ثانویه چون مسکن و دیگر نیازها تحت تأثیر مخارج و کالاهای اساسی قرار گرفت و سرمایه‌گذاری را به محاق برد. با این همه وضعیت گیلان نیز متاثر از جو عمومی کشور شد. ۳۶.۷ درصد جمعیت گیلان در روستاها ساکن بوده و جزو حلقه‌های تولید محسوب می‌شوند. اما وقتی حلقه‌ی تولید با مشکلات اساسی چون مواد اولیه برای تولید و نیز درآمد کم مواجه باشد ناگزیر تغییر کاربری اصلی‌ترین بخش یعنی زمین مورد تاخت و تاز ویلاسازان به روش‌های قانونی و غیرقانونی قرار گرفته و دیگر نمی‌توان به درآمد زایی و رونق تولید فکر کرد. از سوی دیگر عدم سیاست خصوصی‌سازی و بروکراسی‌های بیش از حد اداری مانع از رشد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در گیلان شده است. آمارهای دولتی می‌گوید، گیلان رتبه پنجم سرمایه‌گذار خارجی داشته و بیش از ۱۰ شرکت فعال خارجی دارد و همچنین ۱۰۰۰ فرصت سرمایه‌گذاری در گیلان شناسایی شده است. سالجاری هم ۶۳ مجوز بی‌نام برای سرمایه‌گذاران علاقه‌مند در حوزه‌های گردشگری، تولیدی، کشاورزی، صنعتی، صنایع تبدیلی و بسته‌بندی صادر شده و تلاش برای افزایش مجوزهای بی‌نام سرمایه‌گذاری در دستگاه‌های مختلف اجرایی ادامه دارد. اساندار گیلان نیز بسان استاندار قبل و پیشین تأکید بر سرمایه‌گذاری خارجی، توسعه تجارت، افزایش همکاری‌های تجاری از طریق راههای زمینی و دریایی با همسایگان، رونق سرمایه‌گذاری خصوصی و... تأکید می‌کند.

صفحه ۲

بررسی «اقتصاد سرآمد» از نقش دانش بنیان‌ها در صنعت خودرو

مشکل صنعت خودرو با مقاله حل نمی‌شود

چالش‌های فراوان در خصوص ثبت شرکت‌های دانش بنیان یا کم‌لطفی‌های فراوان هستیم، اما این فقط معضل اصلی تولید نیست، بلکه برخی از شرکت‌های دانش بنیان نیز برخلاف رسالت اصلی خود یعنی کمک به تولید به میدان آمده‌اند و تصور دارند که جامعه فقط به خلق دانش نیاز دارد.

۸

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس درباره ریشه فرار سرمایه به «اقتصاد سرآمد» می‌گوید

چرا سرمایه ایرانی‌ها از ترکیه سر درآورد

۲

دادستان کل کشور: آمار و ارقام تصادفات کام همه را تلخ کرد

دست‌های پشت پرده مانع از ارتقاء وضعیت صنعت خودروسازی می‌شود

۲

پیش‌بینی رکود در سال ۱۴۰۱

«اقتصاد سرآمد» بررسی می‌کند

می‌توان به کنترل قیمت مسکن امیدوار بود؟

هنوز تکلیف مذاکرات وین به‌طور قطعی مشخص نیست و همین باعث سردرگمی معامله‌گران در بازارهای مختلف شده است، بازار مسکن نیز از این قاعده مستثنی نیست. در صورتیکه مذاکرات وین به نتیجه مطلوبی نرسد این بازار در سال پیش رو در چه وضعیتی قرار می‌گیرد؟ باوجود اینکه در برخی ماه‌های ۱۴۰۰ بازار مسکن نسبت به دیگر بازارها بازدهی بهتری داشت، اما این بازار نیز هنوز در انتظار اخباری قطعی از مذاکرات وین است و در رکود...

۴

ضرورت جذب فناوری در صنعت نفت و گاز

«اقتصاد سرآمد» گزارش می‌دهد

سه مولفه برای

دستیابی به صنعت

انرژی فناورانه

۶

رئیس سازمان بازرسی کل کشور

عملکرد سازمان‌ها در همکاری با دانش بنیان‌ها رصد می‌شود

۸

از گرفتن چک و سفته تا برش دوخت زدن برای روزی سی هزار تومان مزد!

نگرانی زنان شاغل در کارگاه‌های زیرپله‌ای



نسرین هزاره مقدم – مشکل فقط از ناحیه کارگاه‌های غیررسمی نیست؛ در کارگاه‌های رسمی و بیمه شده نیز به علت استیلاي قراردادهای موقت، پرداخت حقوق قانونی زنان کارگر با نقصان‌های بسیار مواجه است.

به گزارش اقتصاد سرآمد، «اشتغال زنان» مقوله‌ای به مراتب نگران‌کننده‌تر از اشتغال مردان است؛ وقتی پای زنان کم تخصص، بدون سابقه و در معرض آسیب‌ها وسط می‌آید، این نگرانی بیشتر می‌شود. بیشتر کارگران مورد اشتمار در کارگاه‌های زیرپله‌ای و خارج از نظارت بازرسان کار را از زنان تشکیل می‌دهند. در کارگاه‌های خیریه که پرداخت دستمزد کار دستی به صورت «کارمزدی» صورت می‌گیرد، اکثریت کارگران را زنان تشکیل می‌دهند و حالا مساله این است که آیا افزایش ۵۷.۴ درصدی دستمزد در سال جدید، شامل حال زنان کارگر می‌شود؛ آیا کارفرمایان راضی می‌شوند زنان در معرض خطر را که به دلیل فقدان فرصت‌های شغلی شایسته تن به استعمار ناخواسته می‌دهند، از تمام مزایای مزدی بهره‌مند و برخوردار سازند؟

پیش از دو میلیون نفر در معرض خطر

ما آمار مدون و رسمی در ارتباط با تعداد زنان کارگر شاغل در کارگاه‌های کوچک و زیرپله‌ای نداریم اما براساس برآورد وزیر کار وقت در سال ۹۶، حدود ۲۵ درصد اشتغال غیررسمی کشور را زنان تشکیل می‌دهند؛ و این یعنی جمعیتی بیش از ۲ میلیون نفر. این اشتغال غیررسمی و محروم از تمام مزایای قانونی از جمله دستمزد مصوب و بیمه تأمین اجتماعی، جغرافیای بسیار پراکنده‌ای دارد؛ از حاشیه‌ی شهرهای بزرگ مثل تهران و اصفهان گرفته تا شهرستان‌های دور افتاده و محروم که ذاتاً فرصت‌های شغلی کیمیاست، در همه‌ی این مناطق، زنان کم تخصص و بدون مدرک دانشگاهی و سابقه‌ی کار تخصصی، به صورت غیررسمی و محروم از حقوق قانونی، مشغول به کار هستند. فقدان قراردادهای مدون، عدم آگاهی از حقوق صنی و نبودن قدرت چانه زنی و حق انتخاب، راه شکایت این زنان را مسدود کرده است؛ معادله‌ی روابط کار و پرداخت مزد برای این زنان، معادله‌ای برهمیان مروت و کرم کارفرماست، اگر خواست دستمزد قانونی یا نزدیک به آن را پرداخت می‌کند و اما اگر نخواست، راهی برای استیفای حقوق نیست. در سراسر کشور صدها و هزاران کارگاه زیرپله‌ای مشغول به فعالیت هستند که هرگز هیچ برخورد ایجابی یا فقهی با کارفرمایان خاطی آن‌ها صورت نگرفته است. اصل را بر «رضایت کارگر شاغل» گذاشته‌اند، رضایتی که در شرایط فقدان حق انتخاب و تصمیم‌گیری، اصولاً رضایت نیست و فقط جبر است، جبری برآمده از مختصات دشوار زیستن.

نقش اشتغال زنان در توسعه یافتگی و تحقق شعار سال

سسیمین یعقوبیان (فعال کارگری) در ارتباط با دشواری‌های اشتغال این زنان در سال جدید به شعار سال اشاره می‌کند و به اینتا می‌گوید: زنان در سالهای اخیر ثابت نمودند که یکی از ارکان بنیادی توسعه اجتماعی، اقتصادی، عدالت اجتماعی و تولید و اشتغال هستند و اگر می‌خواهیم شعار سال تولید، دانش بنیان و اشتغال آفرین – را محقق سازیم باید از ظرفیت‌های مغفول مانده‌ی زنان به خوبی و عادلانه استفاده کنیم؛ مهمترین معیار رشد، سهم زنان در توسعه انسانی است. در کشورهای توسعه یافته معمولاً بیش از ۷۰ درصد از زنان در توسعه انسانی سهمیه هستند که در کشورهای غیر توسعه یافته میزان مشارکت زنان، قابل مقایسه نبوده و در این میان، اختلاف فاحشی وجود دارد. عوامل مختلفی در این محرومیت و عدم توسعه یافتگی نقش دارد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها، عدم آگاهی زنان نسبت به حقوق شهروندی خود است و البته مشکلات اقتصادی، خود عامل مهم دیگری است که سهم زنان در اقتصاد رسمی و اشتغال شایسته را ناخواسته کاهش می‌دهد، به این معنا که زنان اگر بخواهند هم «فرصت» نذرند. به گفته وی، اگر نظارتی نباشد، در سال جدید اشتغال زنان با مشکلات جدی مواجه می‌شود؛ «با توجه به نتایجی که شوراییالی کار در مقوله‌ی میزان افزایش دستمزد سال ۱۴۰۱ داشته است، بایستی نظارت دقیق وزارت کار بر کنترل اجرای مصوبه وجود داشته باشد که اگر غیر از این باشد، نتیجه فقط افزایش اخراج کارکنان زن و افزایش تبعیض دستمزدی در جامعه خواهد بود.»

مشکلات زنان در کارگاه‌های رسمی و غیررسمی

یعقوبیان اضافه می‌کند: بیشترین خطر از ناحیه‌ی کارگاههای زیر پله‌ای و شرکت‌های خصوصی است که در خانه‌های مسکونی بدون تابلو فعالیت می‌کنند. عدم شناسایی این کارگاه‌ها و انطباق نداشتن نوع اقامتگاه با نوع فعالیت، مشکلات بسیاری را به وجود می‌آورد از فرار بیمه‌ای گرفته تا ظلم آشکار در حق کارکنان به خصوص کارکنان زن؛

کارفرمایان این کارگاه‌های مخفی، نه تنها حقوق قانونی کارگران را نمی‌پردازند بلکه با اخذ سفته و تهدید و ارباب در خصوص شکایت و یا مراجعه به دستگاههای مرتبط، دست و پای آن‌ها را می‌بندند. بارها شاهد بوده‌ایم از زنان سرپرست خانوار و مستاصل که فرصتی برای اشتغال شایسته و قانونی ندارند، سفته و چک سفید امضا گرفته‌اند تا جرئت شکایت و دادخواهی را سلب کنند و «اطاعت اجباری» را در محیط کارگاه حاکم سازند.

وی با بیان اینکه «اگر به دنبال تحقق شعار سال هستیم باید اصول ۲۰ و ۲۸ قانون اساسی را اجرا کنیم و تبعیض جنسیتی در محیط کار و در پرداخت دستمزد از میان برداشته شده، ادامه می‌دهد: دولت محترم در زمینه ایجاد اشتغال و تأمین فرصت‌های شغلی، بایستی شرایط مساوی برای زن و مرد مهیا کند. بدون تردید فقط زمانی که بانوان از لحاظ رفاهیات به حد مطلوبی برسند، جمعیت رشد خواهد کرد، فقط وقتی ترس از بیکاری و بی پولی نباشد و دولت حمایت کند، زنان به فرزندآوری می‌اندیشند.

به گفته یعقوبیان، مشکل فقط از ناحیه کارگاه‌های غیررسمی نیست؛ در کارگاه‌های رسمی و بیمه شده نیز به علت استیلاي قراردادهای موقت، پرداخت حقوق قانونی زنان کارگر با نقصان‌های بسیار مواجه است: «بیمه شدگان زن مبلغ حق بیمه را به روز و مرتب پرداخت می‌کنند ولی در هنگام مرخصی زایمان (استعلاجی) و غرامت ایام بارداری با مشکل مواجه می‌شوند؛ کارفرمایان بسیاری از موهبت قراردادهای موقت کار به خوبی بهره‌مند هستند و لاجرم زنان باردار را به بهانه‌ی ختم قرارداد، اخراج می‌کنند تا از زیر بار پرداخت حقوق قانونی فرار کنند. ازدواج و مادر شدن یکی از بحرانها و چالش‌های زنان کارگر کشور است؛ برخی از کارفرمایان معتقدند که ازدواج و بچه دار شدن باعث کاهش بهره وری در محیط کار می‌شود و علیرغم تخصص و مهارتی که زنان در محیط کار دارند، به دلیل بارداری یا حتی تشکیل خانواده، به راحتی کنار گذاشته می‌شوند.»

راه حل چیست؟

یکی از راه حل‌ها از نظر یعقوبیان، افزایش نرخ مشارکت زنان در تشکل‌های کارگری است: «زنان اگر در تشکل‌های عضویت پیدا کنند و به لایه‌های بالای مدیریتی آن برسند، صدای رسایی خواهند داشت و می‌توانند از حقوق قانونی خود دفاع کنند؛ «تشکل» بهترین ابزار برای دادخواهی جمعی است، تنها یک جمعیت متشکل است که قدرت ایستادگی دارد.»

اما بالا رفتن نرخ مشارکت زنان در تشکل‌ها نیز نیازمند همت دولتی‌ها و نظارت دقیق بر اقتصاد غیررسمی در جهت از میان برداشتن این بخش آسیب زای اقتصاد است؛ زنی که به ناچار سرپرست خانوار شده، پول و پارتی ندارد، سابقه کار و تخصص آنچنانی هم ندارد و برای روزی بیست یا سی هزار تومان ناقابل، ساعت‌های متوالی برش دوخت می‌زند یا در زهای لباس بچه را چرخ می‌کند، چطور می‌تواند عضو تشکل‌های کارگری باشد؟!



مجموعه رسانه ای اقتصاد سرآمد بر گرفته از تیم حرفه ای در قالب پایگاه خبری سرآمد

آنلاین، سایت نسخه دیجیتال روزنامه و نسخه چاپی اقتصاد سرآمد با اطلاع رسانی در حوزه

های مختلف اقتصادی با محوریت اقتصاد دریا، فعالان حوزه ی صنعت، شرکت های اقتصادی

با شعار «خردمندی، مطالبه گری و توسعه» دوشادوش فعالان اقتصادی در راستای اعتلای

شاخصه های توسعه ی همه جانبه این مرز و بوم فعالیت مستمر دارد

آدرس پایگاه خبری: Eghtesadsaramadonline.ir

آدرس سایت روز نامه: Eghtesadsaramad.ir

ایمیل: Eghtesadsaramad@gmail.com

تلگرام: @Eghtesadsaramad

تلفن همراه: ۰۹۱۹۸۵۴۳۹۹۶

تلفن: ۰۲۱-۸۸۷۶۹۲۲۷